

הלכות לולב סימן תרמט

'לָבָם': הגהה [*] * והפך הנאה (טז) מלולבו של חברו * או מלולבו של עצמו * אינו יוצא בו (יז) ביום ראשון, דלא הני שלבם (תשובת רשב"א סימן תשסו ותשסז): **ג' יוכן (יה) של עיר הנדחת (יט) ושל אשנה (כ) של ישראל פסול,** * אכל של עבודת כוכבים (כא) לכתחלה לא יטל, (כב) ואם נטל יצא מיום ראשון ואילך (כג) דלא בעינן 'לָבָם': הגהה ודוקא שלא נתמנן לכות בו, אכל אם נתמנן לכות בו קרי לה של ישראל דאינו יוצא בו; ודוקא קדם שנחבטל, אכל אם נתמנן ביד עכו"ם, אפלו מננן לכות בו אחר כך יצא בדיעבד (רבינו יוחנן נ"ח ח"ג ר"ן), (כד) ועין לעיל סימן תקפו: **ד' * טגנות (כה) הצעירים של עובדי-**

ד משנה כ"ט ל"ב ל"א ל"ד * (והוא הדין לאתרוג דע"ה, ותיב אימא בדינא פסוק לולב הנהל וטריף ותיא"ש קמברו ע"ס ותקדים בפרק ח מהלכות סוכה, ולא ידעתי למי דמיטו קמברו) ח סימ"א דק"א ע"ס ל"א ט אהותחיים

שערי השוכה

מתבטל מהרמה טמאה דלא אקרינו, וע"ז הקשה דבהרמה טמאה אי מתבטל הדין לט"קא ואין יוצאין בו, ועין בשו"ת פ"א ח"ב מה שהקשו לו ע"ז והיא ויל כטב

כ"א פטישוראל קיני לעצמו, ועין במג"א [*] והפך הנאה בו, ועין בשו"ת שער אפרים סימן לה שהקשה על רצנת הרשב"א במד' הנאה דלא אקרינו הואיל אי כצי

באור הלכה

לא שיק אסור אלא אם ככר קנה הישראל מקרי בדימים בשעה שקצצו: * והפך הנאה מלולבו של חברו וכר, עין בפרי"ק ר"מ שפסק על לשון הרמ"א, והנה לה למימר והפך הנאה ממכסי חברו אינו יוצא ידי חובתו בלולבו, והכי אימא ע"ס בתשובת הרשב"א, וקרא לי, לפי מה שכתב הפרי"ק ר"מ וליצנן אתרוג אפלו לא אסר על עצמו רק מאכילתו אם מן אינו יוצא, ניקא קצת, דנקט לולב לאפוקי אתרוג: * או מלולבו של עצמו, ואם אסר על עצמו מאתרוג, אפלו לא אסר על עצמו רק מאכילתו אם מן אינו יוצא, והתיר אכילה בעיניו בה, עין ע"ס בפרי"ק ר"מ, ובספר ביה"מ יעקב חולק עליו, ודעת רש"י והרשב"א אם נטל ישראל אתרוג של הרומא יוצא בו משום דקרי לה אכילתו לאתריה דהניזי לכהן, והכי נמי קרי כולו להאכילו לאתריה, אכל אי אסר על עצמו האתרוג בהנאה אין יכול להנות לאתריה שפסול לו בהנאה אסור למן כמנהג לאתרוג, כדמקום מהא דבר פסקיה דף כב מהא דשולח אדם דף נ"ד לנכרי גידי תפשה אסר בהנאה, לכן אין לו דין ממו' קרינא בה, עין ע"ס: * אינו יוצא בו ביום ראשון וכר, ולפי מה שהעתיק המחבר לקמה בסעף ה דאתרוג האסור באכילה פסול כל ה, והוא מלשון רמב"ם, וכתב ע"ס הגר"א דמינו, ודבר שאין בו הפך אכילה או שאין בו דין ממו' (דהניזי שהוא של אסור הנאה), הוא פתחי מתחת שערה, וכן אם אסר אתרוג על עצמו באכילה, לכאורה אינו יוצא בו כל ה, והתיר אכילה בעיניו של שבעה, אכן יש לדחות, דאפשר דוקא דבר שאין בו הפך אכילה לכל, על זה אמרנו פתחי כמחט שערה, מה שאין מן בה: * גלות הצעירים וכר, עין במשנה ברורה כמה שכתבנו דהיא מרי שהנה לא נדבו מעולם לשם עבודת גוילים וליהר"א ע"ס קסימן קמב סעף ג פתחי הנה על-פלפנים מורי דהנה אינה עוקרת מחצו העכו"ם, וכן הדין של הרמ"א דכתב אפלו האילן הנטוע לפני עכו"ם שרי, מרי באן דקצו שפשיקם או הנכרים לצדף שפשיקם לאכל פרוהיקן ולא מורי דנטוע אותן לשם העבודת-גוילים הפסוק לכן, דאי הוי נשעין אותן לשם העבודת-גוילים והפרות יהי שכן למשמשיה, אפלו לתנ"א ע"ס קסימן קמב הנה אסור לישראל לקנותו אפלו ככל השנה להיות מהנה לכתיהם, ומינשב פנה מה שהקשו השער-הפלך בהלכות לולב (הגר"א רמז ס"ב) לזה בענינו דהשולש-ערוף סותר את עצמו, דע"ס פיורח-דעה סימן קמב סעף יג באיני סרק הנטוע לפני עכו"ם ססק הבכלל נוי עכו"ם הוא, והכא מתיר לקח מהם למצוה, דהכא מורי ה"כ הלעוף עצמן נטעיה, והעין זה מצאתי בלבוש תה לשונו: גנות של שפשי עכו"ם מטר לטל מהם לולב או שאר מינים למצוה, שהם אינם שומרים ע"ס אלא להנאה עצמן ולא לשם עכו"ם, ואפלו האילן נטוע לפני עכו"ם, על זמן שאינם עובדין האילן, להנאת עצמן נטעיה, עד באן לשונו, ורצה לומר דמסתמא אקרינן להנאת עצמן נטעיה, אם לא היכא דנדעין דהנטיעה הנה לנוי לעבודת גוילים וכן הפרות יהי שוף לכתיהם, דע"ז נקראו נוי עכו"ם ואסור להנות מהן ואינו יוצא בהן ביום ראשון מן הדין דלא מקרי 'לָבָם', ואף ביום שני לכתחלה אסור, וכ"ל, ומצאתי בהרש"ל שוקשה נ"סין ע"ס קסימן קמב סעף יג ותרין באפן אסר, ונ"ל

משנה ברורה
שיפרט ביום ראשון שנותן לו כמתנה על-מנת להחזיר, אכל בדיעבד אם שאל ממנו סתם למן לו לולב לצאת בו ונתן לו, וצא, דמסתמא נתן לו באופן שפטר לצאת בו, דהניזי כמתנה על-מנת להחזיר (י) והשולש-ערוף מרי שאמר לו בפרוש שנותן לו רק בתורת שאלה ולא כמתנה, או דמרי שהנותן אינו יודע הדין שאין יוצאין בשאלה, דבאפן נה בודאי אינו יוצא, כמו שקטב בבכור-יעקב: (טז) מלולבו של חברו (יז) רוצה לומר, וחברו רוצה למן לו הלולב כמתנה על-מנת להחזיר, וקא משמע לן דאף דבינן דקוקא לן דמצות לא להנות נטמו לא מקרי הנאה, מכל מקום על-פלפנים 'לָבָם' לא מקרי, דאסורי הנאה ניהו (יט): (יז) ביום ראשון, אכל ביום שני דלא בעינן 'לָבָם' שרי, דהנאה לא מקרי (כ), כפי: פל שללה חקבין וכר, ולולב בעי שעור ארבעה ספחים (כדלקמה קסימן תרנ), וכינוי דהאי לשופה קאי אין שעורו קנס דקשורף דמי (כ), ולכן פסול אפלו ליום שני: (יט) ושל אשנה, הוא אילן שעובדין אותו, ואם נטעו ולבסוף עבדו, או הפרות שגדלו קדם העבודה מתירים להדיט ונאסורים (י) לכתחלה לגבוה, דמאיס, ואומן הפרות שגדלו אסר שבעבד אסור אף להדיט בהנאה, כדאימא ביו"ד דעה סימן קמ"ה, ופסול אף ביום שני, ועין לקמה בסוף סעף ד: (כ) של ישראל פסול, דבינן (יח) שאין בטול העכו"ם מועיל לה להתייר בהנאה (י), הרי היא עומדת לשופה, וכל העומד לשופה פשוט דמי ואין שעורה קנס, וכ"ל: (כא) לכתחלה לא יטל, אפלו (יט) אם בטלה העכו"ם דשרי להדיט, לגבוה אסור דמאיס: (כב) ואם נטל יצא, ואין צריך לחזר ולטל, ואפלו אם לא בשלן העכו"ם ותרתי היא אסורה עדין באכילה בהנאה, מכל מקום פתח שמועיל לה בטול להתייר בהנאה הרי אינה עומדת לשופה, שאפשר שיבטלה העכו"ם, ומה שנטולה לצאת בה אינה השוכה הנאה, דמצוה לא להנות נטמו, וכ"ל: (כג) דלא בעינן 'לָבָם', אכל ביום ראשון דבעינן 'לָבָם' אינו יוצא בה אפלו בדיעבד (כ) פל זמן שלא בטלה העכו"ם, דאסורה בהנאה ולא מקרי 'לָבָם': (כד) ועין לעיל סימן תקפו, רוצה לומר, דע"ס הרי"א נ"מ"א דיש מחמירין אפלו בשל עכו"ם שלא לצאת אפלו בדיעבד קדם שנחבטל, וליצנן דינא, עין לעיל בסימן תקפו סעף-קטן יח במשנה ברורה (י): ד' (כה) הצעירים, הוא

וגם-פן עיני שפתינו, דע"ס דמרי באילי קק שאין בהן פרות, אנו צריכין לתלות המסתמא נטעיה שיקנה לנוי לעבודת גו, מה שאין מן הכא דמרי באילנות שיש בהן פרות, יותר טוב לתלות שנטעיה לצדף פרוהיקן וכמו שקטב הלבוש, עוד נראה לעניות דעמי לטריץ באפן אסר קצת, דהכא דמרי בארבעה מינים דאימא לעיל דצריך העכו"ם לקצץ אותן בעצמו, ואם-כן לרעת כהני זרעם סופקא בדיעבד-משנה הוא בכלל בטול והבטל האסור של נוי עכו"ם, ולא נשאר לנו רק דלגבוה צריך להחמיר לכתחלה, ולזה מקלינן ואקרינו

שער הציון

(טז) רש"י: (י) קנה-אברתם בשם תוספות דף לב, והשולש-ערוף על-כרחי מרי בטעוהילם שגדלו אסור אף בדיעבד, או דמרי באילן שנטעו לשם עכו"ם (ולישא דהפגן-אברתם שציר הינו על השולש-ערוף וכתב ואפלו וכר בחוק קצת), וכן משמע מאלהי רבה בסוף סעף ד ולבאשי-שרד ופרר מגדים, והמתחית-השקל יצא לדון דברי ח"ש, דעת הפגן-אברתם דאפלו בדיעבד לא יצא בנטעו ולבסוף עבדו, דח"ק: (יז) פוסקים: (יט) אהרונים: (כ) פשוט, דבר הרמ"א שקטב 'אכל אם נתבטל' קאי איום ראשון אם-כן, וכן מוכח בלבוש:

הוא פתחי מתחת שערה, וכן אם אסר אתרוג על עצמו באכילה, לכאורה אינו יוצא בו כל ה, והתיר אכילה בעיניו של שבעה, אכן יש לדחות, דאפשר דוקא דבר שאין בו הפך אכילה לכל, על זה אמרנו פתחי כמחט שערה, מה שאין מן בה: * גלות הצעירים וכר, עין במשנה ברורה כמה שכתבנו דהיא מרי שהנה לא נדבו מעולם לשם עבודת גוילים וליהר"א ע"ס קסימן קמב סעף ג פתחי הנה על-פלפנים מורי דהנה אינה עוקרת מחצו העכו"ם, וכן הדין של הרמ"א דכתב אפלו האילן הנטוע לפני עכו"ם שרי, מרי באן דקצו שפשיקם או הנכרים לצדף שפשיקם לאכל פרוהיקן ולא מורי דנטוע אותן לשם העבודת-גוילים הפסוק לכן, דאי הוי נשעין אותן לשם העבודת-גוילים והפרות יהי שכן למשמשיה, אפלו לתנ"א ע"ס קסימן קמב הנה אסור לישראל לקנותו אפלו ככל השנה להיות מהנה לכתיהם, ומינשב פנה מה שהקשו השער-הפלך בהלכות לולב (הגר"א רמז ס"ב) לזה בענינו דהשולש-ערוף סותר את עצמו, דע"ס פיורח-דעה סימן קמב סעף יג באיני סרק הנטוע לפני עכו"ם ססק הבכלל נוי עכו"ם הוא, והכא מתיר לקח מהם למצוה, דהכא מורי ה"כ הלעוף עצמן נטעיה, והעין זה מצאתי בלבוש תה לשונו: גנות של שפשי עכו"ם מטר לטל מהם לולב או שאר מינים למצוה, שהם אינם שומרים ע"ס אלא להנאה עצמן ולא לשם עכו"ם, ואפלו האילן נטוע לפני עכו"ם, על זמן שאינם עובדין האילן, להנאת עצמן נטעיה, עד באן לשונו, ורצה לומר דמסתמא אקרינן להנאת עצמן נטעיה, אם לא היכא דנדעין דהנטיעה הנה לנוי לעבודת גוילים וכן הפרות יהי שוף לכתיהם, דע"ז נקראו נוי עכו"ם ואסור להנות מהן ואינו יוצא בהן ביום ראשון מן הדין דלא מקרי 'לָבָם', ואף ביום שני לכתחלה אסור, וכ"ל, ומצאתי בהרש"ל שוקשה נ"סין ע"ס קסימן קמב סעף יג ותרין באפן אסר, ונ"ל

הלכות לולב סימן תרמט

ביאורים ומוספים

ארבעה מינין שבלולב, וכן כתב בהמשך דבריו (ד"ה ובכאן) מפני שלא רצו להחמיר בנוייהן שאינם מצויים בכל מקום, ואין מטריחין על הציבור יותר מדאי. אבל דעת הראב"ד (הלכות לולב להראב"ד ד"ה עבות) שהוא מגזירת הכתוב, שרק ביום הראשון הקפידה התורה שיהיה 'הדר'.

[משנ"ב ס"ק לא]

הכל קשרי⁴⁷. ומקל מקום לענין כרקה כגנוב וקוול, גם לנעח קרקה"ם אין לקב"ה⁴⁸.

47 ולענין נטילה בבית המקדש, שעליה נאמר בתורה 'ושמחתם לפני ה' אלוהיכם שבעת ימים' משמע בתוס' (סוכה כט, ב ד"ה בעינין) ברא"ש (שם פ"ג סי' א) וברמב"ן (שם מלחמות טו, א בדפי הרי"ף) שאין חילוק בין היום הראשון לשבעת הימים [חוץ מדין 'לכם' שנאמר רק על היום הראשון]. מאידך, דעת הראב"ד (הלכות לולב ד"ה אבל לענין אתרוג) שגם במקדש הפסולים משום 'הדר' בשרים בשאר ימים. ולענין ירושלים עיה"ק בזמן הזה, ראה מה שיתבאר לקמן (סי' תרמח ס"ק א).

48 אכן אם היה יאוש עם שינוי מעשה או עם שינוי רשות, הביא לעיל (ס"ק ו) מחלוקת הפוסקים האם מברך, וראה מה שכתבנו שם בזה.

[משנ"ב ס"ק כו]

אפלו אם המעות נוטלין הנהנים לעצמן ולא לעבודת כוכבים⁴³.

43 אבל אם אינו ניתן לכהנים, אף שהנכרים הבאים לעבוד את העבודה זרה נוטלים את המעות, פסק השו"ע (יו"ד סי' קמג ס"ג) שמותר ליטול אפילו בשכר.

[משנ"ב ס"ק כח]

והגדולין שיצאו אחר"כך אסורין אף לקדו"ט⁴⁴.

44 וכמו שהתבאר לעיל (ס"ק יט), וראה במה שכתבנו שם.

[שעה"צ ס"ק נו]

אכן מה שחדש הש"ו דנה מקרי שנוי הוא דבר קדש שאין מוכא בפוסקים אחרים⁴⁵.

45 ובמשנ"ב לעיל (סי' יא ס"ק לו) כשהביא את דברי הט"ז, כתב שדינו שנוי במחלוקת האחרונים.

[משנ"ב ס"ק לו]

ודעת הרמב"ם בכלם להקשיר מים ראשון ואילף⁴⁶.

46 ובטעם הדבר שהבשירו פסולי 'הדר' בשאר ימים, כתב הרמב"ן (הלכות לולב ד"ה חזו דין) 'אלא החמירו בשל דבריהם בנויין של

הלכות לילב סימן תרמט

קכא

באר הגולה

י ויבנים שם מקא
דברי חננא מטבל
בב כ טמא נצטפי
לעיל ספרי ב

כוכבים וכיוצא בהם מפתח שמשיהם, (ו) [ז] (כו) מתר לטל משם או שאר מינים (כו) *למקנה
(ואפילו האילן נטוע לפני עבודת כוכבים, (כח) כל זמן שאין (ט) עובדין האילן) (ובנינו ירוחם נ"ח ח"ג):
ה (כט) כל אלו שאמרונו (ל) שהם פסולים מומין שבארנו או *מפני גזל וגנבה, ביום-
טוב הראשון בלבד, אבל בשאר ימים (לא) הכל פשר: הגה (לב) ויש פוסלין בגזול כל שבועה ימים,
וקבי נהוג, אבל שאול יוצא בו (טו) והמניד בשם פוסקים), ומת' (ט) לטל לילב של חברו בלא דעת

באר היטב

(1) מת' ומכל מקום אם לא אחרים אע"פ שאינם נשים כנה נקח אחרים, ס"ח
סימן תלח לענין ערכה, ע"ש. ואתרוג המרקב מלימוני¹ ואתרוג, פסול, ויש
ג' סימנים: האחד, המרקב חלק ולא תרוג כליתות קטנות בכל גושה וגבה להם.
הב', המרקב העקץ בולט ועקץ האתרוג שוקע, הג' הוא, כי תוף המרקב דהינו
המוץ רחב והפחל שלו רב והקלפה התיכונה קצרה, ובאתרוג הוא להפך, כי
הקלפה רחבה והתוף קצר והוא קמטט ויש, וסימנים אלו מביטלים, תשובת
ה"א סימן קכו, ובעלת השפת כתב עוד סימן, שהאתרוג הפרעין זמון לארץ
האתרוג ובמקרב הפרעין משקב לרחב האתרוג, ע"ש. וענין תשובת ה"ח סימן
קלה דמספק אם יברך עליו מיום שני ואילן, וענין בתשובת שער האפרים
ח"א: (ט) עובדין, נ"ל דאף אם עובדין לאילן אין פסול אלא באותן פרזות
עלשנן באתו לעובדין אותו, אבל מה שעדל אח"כ לא נאסר, ס"ז, ע"ש:
(ט) לטל, אבל אסור לקח מביטול לבהכ"נ או איפכא, ע"י סימן יד ס"ד, מ"א:

שאינו עבדה בנישואו זה שמון טרין ספר לקח חזור מן המרקב לטע מקום אחר. גם
הוא שהאתרוגים הבאים במוטנו מאי קורפיו אי מקיים אחר הדוד לנו שהיא מפקומת שבועה
שהדבר ידוע שאין בהם הרחבת טין פרי אחר עתה רק עוף האילן הוא אילן אתרוג כלי שום גדול פרי אחר, אף ש"ל שאפשר שנקחו החזורים שנעשו האילנות מהם

משנה ברורה

ענין ממשותף העכו"ם: (כו) מתר לטל משם וכו'. הנה לפי
המבואר ביוה"ד דעה סימן קמנ סעיף ג ובש"ף וצ"ע דה"ה שם,
אין מתר לטל מהם כי אם כשהוא (כא) ברחם (כג) ולא בשקר,
אפילו אם המעות נוסטין הבהנים לעצמן ולא לעבודת כוכבים⁴⁸;
ואפשר דשם מירי שמתקלה נדכו הענה לשם עבודה זרה והפרות
יהיו שכינים למשמשיה, להכי אסור להנות למשמשיה, והכא מירי
שהגנה לא נדכו מעולם לשם עבודת גלולים, ולדעת רמ"א שם
בהג"ה, בכל ענין יש להקל אם הגנה אע"פ עומדת בתוך העבודה
זרה והמעות מגיע רק להכתיבים ולא לצרכי עבודה גלולים, ענין
שם: (כו) למקנה, ומכל מקום אם יש אחרים, אף על פי שאין
נפין קזו וקח אחרים נס"ח. וענין בבאור הלכה: (כח) כל זמן
שאין עובדין האילן, אבל משהתחילו לעבדו, אותן הלולבין
והפרזות (כט) שנמצאו אז על האילן אסורין (כד) להתקלה לגבוה,
דמא"ס, והגדולין שנמצאו אחר כך אסורין אף להדיוט⁴⁹, כמבאר
ביוה"ד דעה סימן קמה סעיף א. (כה) ויש אומרים שאם קצין
העכו"ם אסורין ונתן ליהושע שני (כי) מטעם בטול, ואף לגבוה
שרי, ולא מקרי מאיס, משום שנשתנה שנה גדול, דבשעת עבודה

שערי תשובה

לשכ' דבני השעראפרים, אמנם ענה נכחו לאור הגנה שרית נרשבי"א ח"ד שישם כתב
בי"כ למס' א' והתיר בקטנא זו דהתיר לטיילא, ע"ש, וקצת מהשוכה הריא הענין
לשעריהם שלף שהנה לפניו השוכה היא ככתב ד, ע"ש: [ז] מת' ע"ש. ע"ה. וענין
כמ"א סימן קעג שכתב: כיון דלא תרוג מרקב יש לו טעם וריח באתרוג משק כלי שום
שנוי, הטובה על ראשונים (שהכ"א הנ"ל) בהשוכה סימן ק"ז שכתב: ולא אוצ"א לצו
על הראשונים שנהגו לברך על אתרוג קנה במקום התקן ומקורו עליו יצא בריעבד,
דלא כלבוש שכתב שהם פסילים מאוה"קא, וענין בשו"ת ב"ח סימן קלה ובשו"ת שרי
ח"א סימן לו, ובספרי שרית בית אפרים סימן נ"ה הא"כתי בענין זה והבאתי שם דבר
מתימ' אלשיך בהשוכה ושאר פוסקים ומחשבות המדברים בענין זה ונשאתי ונתתי
בדבריהם בארץ וברוב בעוה"י העליתי דאיתו האתרוגים שבבאים ע"ה פ"א לורפ"ו
הם סקורים ביותר אין לחש להם ממשש מרקב לפי מה שהויר לשי' שאין האילנות
שם מרקבים ממש, והנה שהאילן של לימון או מרנגו² יכתוב הרוב וחזיר מאילן
אתרוג, רק כל אילן האתרוג אחר הוא, רק הנש"ש הוא שמה מירל האילנות ע"ה
מחזירים שלפוחי מרקבים זה פכ"ו, ובה לא שיקן טעם הלבוש שנעבדו בו בכ"ה לשי'
הם תרימתי ויר על שאר הטעמים שיש להחמיר במרקב ולא שכי' כנ"ה, ויסימא דפקקא
הוא שהאתרוגים הבאים במוטנו מאי קורפיו אי מקיים אחר הדוד לנו שהיא מפקומת שבועה
שהדבר ידוע שאין בהם הרחבת טין פרי אחר עתה רק עוף האילן הוא אילן אתרוג כלי שום גדול פרי אחר, אף ש"ל שאפשר שנקחו החזורים שנעשו האילנות מהם

באור הלכה

הלצרך עצמן נטעוהו, מה שאין פן תסם לא מירי רק לענין עצם הדין אם
הוא בכלל מ"י עכ"ם, ובפקא"מנה האסור ליהושע לקצין בעצמו: * למקנה.
עין משנה ברורה מה שכתבנו בשם הספר חסידים המכל מקום אם יש
אחרים וקח האחרים, והנה בקרימנים כתב המכל מקום יש לומר, גנות
עובדי עכו"ם שבחז"ק מתר לטל אתרוג אף שמתיר להם, עד כאן לש"נו.
ודבריו יהיו שכינים רק לתרוג הראשון שכתבנו למקלה דהמחבר מירי אף
בעומדו בתוך של העבודה זרה וכן דלא נדבדו לשם עבודת גלולים,
ולזה כתב הספר חסידים דהתעורר לזה מה שעומדין בחזון למצר לא מירי
הספר חסידים, אבל לדעת הרמ"א שם מירי דינא דידן אף היכא דנדבו
הגנה לשם עבודת גלולים, ואפילו הכי מתר משום דמירי עומדין חזון
למצר, ואפילו הכי הכיא בקטנא אב"הם בשם ספר חסידים מטוב יותר לקח
אחרים, שיעא לדינא, היכא דלא נדבו הגנה לשם עבודת גלולים וגם
עומדין מחזון למצר העכו"ם אין להקפיד על זה: * מפני גזל וגנבה וכו'.
ענין במשנה ברורה מה שכתבנו: וקשה דבש"ף א קאמר וכי' ותרין הפגנ'
אב"הם וכו'. ובמטה יהודא כתב: וליקא לבעיות דעמי, דהא בש"ף א הקזיר
לשון פסול ומשמעות פסול הוא אפילו דיעבד, ויותר צריך לומר דה"ה גזל
הגנבה באשגרת לשנא נקט הפת"י וס"פ יב"ד נסבה, והפס' לשון הרמב"ם ז"ל
בענינו, ועקרו הוא משום החלוק המחלק בין פסולי המומין ובין פסולי

לא הנה האתרוג ולולבין וגדלו אחרים: ה (כט) כל אלו וכו'. הוא לשון הרמב"ם, וסתם המסבר לדינא כמותו, ודעת הנ"ל א קנה
בבאר להפ"ה: (ל) שהם פסולים משום מומין וכו'. דע, דיש בק"ן (כו) שהם פסולים משום שאינו הדר ויש משום שהם בכלל חסר,
ודעת הרמב"ם בכלם להקשיר מיום ראשון ואילן⁴⁶, ודעת שאר פוסקים: בבאר לקמה, ומה שכתב 'מפני גזל וגנבה ביום טוב הראשון'
וכו', סעמו, ביני דיום טוב שני הוא דנבגנ, מתר הגזול אף על גב דהרי מקנה הכאה בעבדה, וקשה, דבש"ף א קאמר דלא נפקל גנוב
וגזול אלא לגנוב ולנזלן עצמו, ומתח' שם דאפילו ביום טוב שני? ותרין הפגנ' אב"הם, דהתם רק לענין להתקלה, והכא מירי לענין עצם
הדין, דבדיעבד יוצא ביום טוב שני אף בגזול, אבל יום טוב ראשון לכלי עקמא לא, דבעינן לק"ס, וענין בבאור הלכה: (לא) הכל
פשוט⁴⁷, ומכל מקום לענין ברכה בגנוב וגזול, (מ) גם לדעת הרמב"ם אין לברך⁴⁸, ד"בצע ברה נאין ד": (לב) ויש פוסלין וכו'.

שער הציץ

(כא) הלדעת ה"י שם אפילו בהחזקת טובה בעלמא אסור, ענין שם: (כב) ואין קשיתי על דעת הארנותיים שמתקפו מקור הדין הנה, שאפשר שהיא סבר כרבינו
חם המוכח שם בהג"ה, והכא מירי שאין הגנה בחצר העבודה זרה, אכן קשיתי הוא רק להחמיר שלא כרבינו חם והכא סתם להקל, ואין
למירי דהכא מירי שאם לא יקנה הושאל קנה אחרים ונטעא שאין מתנה להם קלל, זה היה ש"ף רק באתרוגים ונדפוסים ולא לולבין: (כג) ש"ו ולבושי-שרד
וש"א: (כד) שם: (כה) פרימנים בבאור דברי ה"י: (כו) וזה כבאר בדברי רבנו יצחק המוכח בדר"מ⁴⁹, ענין שם, אכן מה שכתב ש"ו דהן מקרי שפי'
הוא דבר חדש שאין מוכח כפוסקים אחרים⁴⁵: (כז) הג"א: (כח) ה"ר ש"א: (כט) ור"ש ור"י מקד"ם, ולפי זה לדעת המש"א ומוכח בה"ה אינו יוצא בו מצד הדין משום
דקנה לא חצנה הכאה בעבדה, דסבירא ליה כרבי יוחנן וכן מוכח בדר"מ⁴⁹ שה"ה וכתבאר הג"א, ועל פ"ן אפילו בדיעבד אם נטל לילב הגזול מחזק לטל אחר
שאינו גזול וגם לברך עליו; אבל לדעה הראשונה, כשנש"ט אחר אסור לו לברך דכ"ר יצא מחזק פשע הראשון, הדינא צריך עיין, וספק ברכות להקל ופמ"ג:
תרו"ם: 1 לימון, 2 פתח.

